# TARTU LINNAOMAVALITSUS ISESEISVUS-AJAL.

Enne 1917. aastat linnaomavalitsuste tegevusalad olid väga kitsapiirilised ja võrdlemisi väikese-arvulised. Eesti Vabariik pani omavalitsustele õieti suured ülesanded kohaliku elu korraldamisel ja tõstis kohuslikeks ülesandeiks hariduse, hoolekande ja sotsiaalpoliitika. Linnavalitsusel iseseisvuse alul oli täita veel muidki tolleaegsest seisukorrast tingitud ülesandeid. Pääle lühikest enamlastevalitsust oli linnavalitsuse esimeseks mureks elanike toidu- ja tarbeainetega varustamine. Selleks asutas linnavalitsus omad varustuslaod, toiduainetetehased ja -kauplused, korraldas čekkidega toiduainete jagamist ning võttis tarvitusele abinõud spekulatsiooni vältimiseks. Selleks loodi linnavalitsuse juurde iseseisev varustus-osakond. Kogu Vabadussõja ajal oli Tartu lõunafrondi keskpunktiks, mistõttu siin oli rohkesti elanikke ja tegevus elav.

Meie linnaomavalitsused enne 1917. aastat olid tsensuslikud omavalitsused, kus vähesed hulgad võtsid osa linnaelu korraldamisest ja seetõttu omavalitsuspoliitika läks teatavat ühekülgset rada, eriti maapoliitikas ja linna piiride laiendamise küsimuses. Iseseisvuse algaastail ilmnes eelkäinud aastakümnete mõju seda teravamini, kui kogu maailma ähvardav korterikriis hakkas avalduma ka Tartus. Arvuliselt mitte nõnda palju, et oleks olnud hulgaliselt hoopis päävarjuta elanikke, küll aga sisuliselt, — korterite koormatiselt, hääduselt, korrashoiult, rohkuselt ja valiku võimalusilt, kuna sõja- ja segaseil aegadel ehitustegevus oli seisnud ja kõik olemasolevad korterid olid koormatud viimse võimaluseni. Nüüd oli küllalt neid, kes oleksid tahtnud ehitada uusi elamuid, kui ainult oleks olnud, kuhu ehitada, oleks olnud saada vähegi soodsalt ehituskrunte. Linn kui reeglipäraselt ehitusplaani väljatöötaja, ehitustegevuse korraldaja ja järelevalvaja oli siin võimetu aitama, kuna tal ei olnud anda maad ehituskruntideks.